

Bestuursrapportage

Januari - augustus 2019

1. Inleiding

Programma overstijgende onderwerpen

Een aantal thema's speelt in meerdere of alle kolommen. Verantwoording over de stand van zaken van deze onderwerpen vindt hier plaats.

Omgevingswet

Veiligheidsregio Fryslân bereidt zich voor op de komst van de Omgevingswet. Als uw adviseur op het gebied van veiligheid en gezondheid hebben we een leidende rol gehad in het opleveren van het zogenaamde omgevingslab Gezondheid. De uitkomsten van het lab ondersteunen gemeenten in het komen tot keuzes over de rol van gezondheid in uw omgevingsbeleid. Eenzelfde lab op het gebied van veiligheid is in de maak.

Ondertussen liggen we grotendeels op schema om de interne bedrijfsvoering klaar te maken voor de nieuwe situatie. Het grootste knelpunt is de ondersteuning op het gebied van informatievoorziening. Ons huidige adviseringsprogramma lijkt niet te voldoen aan de eisen. Er vindt nu een onderzoek plaats naar welke varianten er zijn, inclusief bijbehorende implicaties. Mocht een nieuw systeem nodig zijn, dan volgt hiervoor een financieel voorstel in de kaderbrief. Omdat definitieve besluitvorming van de begroting in juli 2020 plaats vindt, is het, rekening houdend met een aanbestedingsperiode en een inrichtingsfase, niet haalbaar om het systeem werkend te hebben op 1 januari 2021. Mocht deze situatie zich voordoen, dan rapporteren wij over de mogelijke gevolgen in de bestuursrapportages van 2020.

Wnra

De status van de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren is nog ongewijzigd. Er is nog steeds onduidelijkheid over de werking van arbeidsvoorwaarden voor medewerkers van gemeenschappelijke regelingen. Wel is er in juni een werkgeversvereniging opgericht voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen. Hierdoor worden gemeenschappelijke regelingen een cao-partij en kunnen medewerkers dezelfde arbeidsvoorwaarden blijven ontvangen als in de cao-gemeente. Hoe de praktische uitwerking gaat zijn, zal later blijken.

Financiële afwijkingen

In deze bestuursrapportage wordt gerapporteerd over de begroting 2019 na eerste wijziging. De prognose van het operationele resultaat voor 2019 komt uit op € 429.000 negatief, opgebouwd uit € 130.000 voor Brandweer, € 30.000 voor Crisisbeheersing en € 269.000 bij het programma Organisatie. De achtergrond van deze bedragen wordt toegelicht in de betreffende programma's.

2. Programma Crisisbeheersing

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Voor de afdeling Crisisbeheersing is de prognose dat het resultaat gaat uitkomen op € 30.000 negatief, hoofdzakelijk als gevolg van de containercalamiteit. Het gaat dan voornamelijk om de extra personele inzet en de kosten van de evaluatie uitgevoerd door het Instituut Fysieke Veiligheid.

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Vaststelling Crisisplan in 2020

De eerste helft van 2019 heeft voor de afdeling Crisisbeheersing in het teken gestaan van de containercalamiteit. Tijdens de GRIP-fase van 2 januari tot 6 februari heeft de afdeling de crisisorganisatie gefaciliteerd door vergaderingen van het Regionaal Beleidsteam (RBT) voor te bereiden en de besluitvorming van het RBT uit te werken. In maart tot en met juni heeft de afdeling het IFV ondersteund bij haar werkzaamheden – in opdracht van uw bestuurscommissie - om de containercalamiteit te evalueren. Het evaluatierapport wordt op 2 oktober aangeboden aan de Bestuurscommissie Veiligheid.

Vanaf februari (tot op heden) levert de afdeling capaciteit aan het Bestuurlijk Waddenoverleg (BWO+) van de Coördinatie-regeling Waddenzee. Dit gremium verzorgt vanaf 6 februari de bestuurlijke afstemming over de verdere afhandeling van de gevolgen van de overboord geslagen containers; het BWO+ richt zich op de berging van de containers, de schadeafhandeling en het schoonmaken/opruimen.

Eén van onze beleidsvoornemens is om dit jaar het bestaande crisisplan (vastgesteld in uw bestuurscommissie op 3 december 2015) te actualiseren en bestuurlijk te laten vaststellen. In het nieuwe crisisplan worden onder andere de rol en positionering van de crisisorganisatie van Veiligheidsregio Fryslân bij nieuwe typen crises (vluchtelingenopvang, droogte, dreigende watertekorten, cyber, uitval van vitale voorzieningen) opgenomen. Dit actualisatietraject loopt vanwege de extra inzet omtrent de containercalamiteit vertraging op. Daarnaast achten wij het van belang om de aanbevelingen uit de evaluatie van de containercalamiteit mee te nemen in het nieuwe crisisplan.

Consequentie van het voorgaande is dat bestuurlijke vaststelling van het crisisplan niet in uw bestuurscommissie van 14 van november 2019 zal plaatsvinden maar in de 1e helft van 2020.

Vaststelling generiek rampbestrijdingsplan in 2020

Veiligheidsregio Fryslân heeft drie inrichtingen waarvoor een rampbestrijdingsplan is opgesteld. De afdeling Crisisbeheersing is bezig om deze drie plannen (Motip Dupli, BASF, Renewi) te clusteren tot één generiek rampbestrijdingsplan met afzonderlijke informatiekaarten voor de drie inrichtingen. Dit generieke plan wordt – in afwijking van de planning – niet in 2019 opgeleverd maar de 1e helft van 2020.

Stand van zaken overige resultaten

Risico's in beeld

Vorbereiding op (dreigende) overstroming en ernstige wateroverlast

Onder regie van Veiligheidsregio Fryslân is een multidisciplinaire werkgroep (bestaande uit vertegenwoordigers van onder andere de Waddengemeenten, gemeente Harlingen, provincie, Wetterskip en Rijkswaterstaat) bezig met het opstellen van een impactanalyse. Deze impactanalyse wordt in 2019 afgerond en vormt de opmaat voor de in 2020 op te stellen evacuatiestrategieën (voor de Wadden en voor de vaste wal). De inspanningen die Veiligheidsregio Fryslân verricht voor de impactanalyse en de evacuatiestrategie vloeien voort uit het Deltaprogramma (meerlaagsveiligheid) en de Strategische Agenda Veiligheidsberaad (WAVE 2020: uitvoeringsprogramma watercrisisbeheersing in de veiligheidsregio's)

Netwerksamenleving

Inwoners betrekken bij de crisisorganisatie

Beleidspeerpunt van Veiligheidsregio Fryslân is om de burger een grotere rol toe te bedelen in de crisisbeheersing:

- In de eerste helft van 2020 is het “inwonerspanel VRF” gelanceerd: een digitaal panel waar inwoners kunnen meedenken, meningen geven en meedoen bij het werken aan een gezond en veilig Fryslân. Via diverse communicatiekanalen is gestart met een wervingsactie voor het inwonerpanel; bijna 900 burgers hebben zich aangemeld voor het inwonerpanel.
- Inwoners van Kornwerderzand zijn tijdens een CoPI-ROT oefening op de Afsluitdijk geïnformeerd over onze crisisorganisatie en zij hebben een rondleiding gekregen in de MCU. Betrokkenen gaven aan dit als zeer waardevol te ervaren.
- Het inwonerspanel is inmiddels gebruikt om inwoners te vragen om mee te doen als figurant tijdens de grootschalige TGB-oefening (Terrorismegevolgbestrijding) op 17 oktober.

Crisisorganisatie 24/7

Kernbezetting crisisorganisatie

In de eerste acht maanden zijn diverse nieuwe crisisfunctionarissen geworven (van een IM'er CoPI, AC GHOR, OvD-G tot nieuwe crisisfunctionarissen voor Bevolkingszorg); het streven om in alle functiegroepen zes piketfunctionarissen te hebben, is hiermee nagenoeg gerealiseerd.

Vakbekwame crisisfunctionarissen

De Friese crisisorganisatie bestaat uit ruim 200 personen verdeeld over 24 functiegroepen. In de eerste acht maanden van 2019 heeft de afdeling Crisisbeheersing actief invulling gegeven aan het “warme loopbaanbeleid” van deze crisisfunctionarissen door het aanbieden van diverse vakbekwaamheidsactiviteiten om de kwaliteit van de crisisorganisatie te borgen. Zo zijn er trainingen georganiseerd voor bestuurders (burgemeesters, colleges van B&W van de gemeenten Harlingen, Ooststellingwerf en Noardeast Fryslân, RBT-training Elfstedentocht in aanwezigheid van de Koninklijke Vereniging De Friesche Elfstedentocht, GBT-oefening gemeente Opsterland), voor de crisisteam (o.a. CoPI-ROT oefening op de Afsluitdijk bij Kornwerderzand, CoPI-oefening vliegbasis, oefeningen CoWa op de Waddeneilanden), voor geneeskundige partners en Bevolkingszorg.

Inzetten Friese crisisorganisatie

De Friese crisisorganisatie is - naast de containercalamiteit (GRIP-4) – ingezet bij de landelijke telefoniestoring KPN, met als effect uitval 112 (GRIP-2 in het hele land) en bij acht GRIP-1 inzetten (botsing trein met vrachtauto in Leeuwarden / meerdere verkeersongevallen op de A32 i.v.m. dichte mist / branden in zorginstellingen Appelscha en Sint Nicolaasga / brand in woonboerderij in Sint Jacobiparochie / brand Kringloopwinkel Sneek / boerderijbrand in Niawier / brand portiekflat Leeuwarden

Advisering

Zwem- en Schaats-Elfstedentocht

Veiligheidsregio Fryslân heeft op verzoek van betrokken bestuurders de coördinatie op zich genomen om te komen tot samenwerkingsafspraken tussen en met de betrokken gemeenten op gebied van evenementen, vergunningverlening, veiligheid en gezondheid voor de zwem-Elfstedentocht van Maarten van der Weijden. Het evenement (op 21 juni 2019) is veilig en feestelijk verlopen.

Voor de schaats-Elfstedentocht zijn naar aanleiding van aanbevelingen uit een RBT-training over de Elfstedentocht (februari 2019) bestuurlijke uitgangspunten opgesteld om een nieuwe Elfstedentocht gezond en veilig te laten verlopen. Uitgangspunten zijn o.a. geformuleerd omtrent zelfredzaamheid, regionaal boven gemeentelijk (gezamenlijke afstemming in thema's als crowdmanagement, verkeer en vervoer, communicatie), de Elfstedentocht is geen commercieel evenement, bestuurlijke afstemming in de voorbereiding op en tijdens een Elfstedentocht (“o.a. werken in de GRIP-4 structuur, conform de ervaringen met de containercalamiteit”). De Bestuurscommissie Veiligheid heeft de uitgangspunten op 20 juni 2019 vastgesteld.

Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE)

Veiligheidsregio Fryslân heeft gedurende twee jaar (1 juni 2017 – 1 juni 2019) gemeenten ondersteund bij de implementatie van de AVE. Via het organiseren van bijeenkomsten, trainingen en oefeningen zijn verbindingen gelegd binnen gemeenten (tussen zorg en veiligheid), tussen gemeenten en met ketenpartners en is bijgedragen aan de implementatie van AVE. De Bestuurscommissie Veiligheid is op 20 juni over het project AVE geïnformeerd.

De GGD werkt nu aan de portefeuille Zorg en Veiligheid waarin ook een voorstel wordt opgenomen hoe de GGD, in nauwe samenwerking met de afdeling Crisisbeheersing, de gemeenten structureel kan ondersteunen in het bekwaam worden en blijven op het vlak van (dreigende) sociale calamiteiten (“aan de hand van het AVE-model”). Dit voorstel wordt geagendeerd voor de Bestuurscommissie Gezondheid van oktober.

Evalueren

Periodiek Beeld van de rampenbestrijding en Crisisbeheersing 2016-2018

De Inspectie Justitie en Veiligheid brengt eind 2019 een periodiek beeld uit over de rampenbestrijding en de crisisbeheersing over de periode 2016 – 2018 (als opvolger van de ‘Staat van de Rampenbestrijding 2013-2015’). Veiligheidsregio Fryslân heeft in de eerste acht maanden van 2019 een bijdrage geleverd aan de deelonderzoeken “Operationele Prestaties” en “Kwaliteit”.

3. Programma Brandweer

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Voor de bestuursrapportage is gekozen om te rapporteren op de resultaten uit de Begroting 2020 omdat deze resultaten passen bij de huidige werkzaamheden en ontwikkelingen van Brandweer Fryslân in 2019. Bij het opstellen van de Begroting 2020 hebben het Meerjarenbeleidsplan en de speerpunten als basis gediend.

Voor Brandweer Fryslân is de prognose dat het resultaat van 2019 gaat uitkomen op €130.000 negatief. Door tijdelijke ruimte in de formatie blijft de prognose beperkt tot dit bedrag. Het negatief resultaat is het gevolg van een tekort op de verzekeringsportefeuille, hogere kosten voor het vakbekwaam worden van de te realiseren post Oudega, een schadeclaim na een oefening bij een lokale ondernemer en de salaristoelagen van garantiekandidaten welke drukken op het formatiebudget..

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Brandweerpost Oudega

Het bestuur heeft in 2018 ingestemd met het realiseren van een brandweerkazerne in Oudega. Op dit moment volgen 22 personen de opleiding tot manschap. Na het afronden van de opleiding in de tweede kwartaal van 2020 volgt een zogenaamd go/no-go moment, waarop het bestuur nader wordt geïnformeerd over de stand van zaken en de haalbaarheid van de realisatie van de brandweerpost nogmaals worden beoordeeld. Belangrijkste criterium voor de haalbaarheid is de bezetting van de brandweerpost.

Nu de opleiding van de manschappen is gestart, wordt duidelijk dat het vakbekwaam worden van de 22 manschappen en daarna de bevelvoerders incidenteel duurder uitvalt dan begroot. Dit bedrag à €106.000 wordt incidenteel opgevangen.

Verzekeringsportefeuille

In 2018 is na vijf jaar de verzekeringsportefeuille opnieuw aanbesteed. Dit in samenwerking met andere veiligheidsregio's. Uit deze aanbesteding bleek dat de premies ten opzichte van 2013 buitenproportioneel zijn gestegen. De premies zijn niet meer gebaseerd op de schadecijfers vanuit het gemeentelijk perspectief omdat deze lastig waren te achterhalen, maar zijn gebaseerd op de schadecijfers veiligheidsregiobreed. Ook is er sprake van een algemene prijsstijging in de markt, waardoor de prijs verder is opgedreven.

Het bovenstaande leidt ertoe dat de huidige begrotingsposten voor de verzekeringsportefeuille niet meer toereikend zijn. Het budget wordt in 2019 met €100.000 overschreden en maakt onderdeel uit van het te verwachten negatief resultaat van 2019.

Schade bij oefening op externe locatie

Tijdens een oefening is er schade ontstaan op een externe oefenlocatie bij een Friese ondernemer. De schade betrof €200.000. De verzekering heeft slechts een klein deel van de schade aan ons uitgekeerd, omdat het een locatie betrof die niet in eigendom van Brandweer Fryslân is. Het door Brandweer Fryslân uitgekeerde bedrag van €175.000 is onderdeel van het te verwachten negatief eindresultaat 2019.

Garantiekandidaten

Tijdens de regionalisering hebben niet alle medewerkers een functie toegekend gekregen die vergelijkbaar was met de functie die zij hadden bij een gemeente of het regionaal bureau. Met het Georganiseerd Overleg is overeengekomen om deze medewerkers een salarisgarantie toe te kennen om het verschil in salaris op te vangen. In het kader van 'Samen naar 1 Brandweer' is voor vijf jaar een budget gereserveerd. Het Bestuur is begin 2014 gevraagd extra middelen beschikbaar te stellen, maar deze zijn niet toegekend.

De natuurlijke uitstroom van garantiekandidaten door bijvoorbeeld de plaatsing op een andere functie of pensionering, vindt binnen de groep garantiekandidaten slechts beperkt plaats. De jaarlijkse

salarisgaranties drukken nu na 5 jaar per 2019 op de formatie. Een tekort op de formatie van circa €54.000 is onderdeel van het te verwachten negatief eindresultaat van 2019. Voor de komende jaren wordt wel meer uitstroom verwacht, waardoor het aantal garantiekandidaten in 2021 afneemt naar twee medewerkers en een totale jaarlijks toeslag van circa €10.000.

Regierol op Openbaar Meldsysteem (OMS)

Op basis van een onderzoek in opdracht van het Veiligheidsberaad wordt de rol van de veiligheidsregio's in het kader van het OMS herzien. Er blijkt geen wettelijke basis voor de regierol van veiligheidsregio's op het tot stand komen van het OMS. De Raad van Brandweer Commandanten (RBC) en de Raad van Directeuren Veiligheidsregio's (RDVR) hebben een second opinion laten uitvoeren. De second opinion onderschrijft de conclusies van het onderzoek.

Ook Brandweer Fryslân ontvangt inkomsten voor de regie op het OMS. Deze inkomsten bedragen per kwartaal €69.000 en komen vanaf oktober 2020 te vervallen. In de begroting wordt uitgegaan van een financieel risico van €218.000 vanaf 2021.

Stand van zaken overige resultaten

Paraatheid

Brandweer Fryslân werkt aan het verbeteren van het inzicht in de paraatheid. Het doel is om proactiever te kunnen reageren op te verwachten onderbezetting en ook sneller te kunnen reageren op onderbezetting na alarmering. Dit willen we doen door een beschikbaarheidssysteem met een terugmeldfunctie aan te schaffen. Om de juiste werkwijze en het systeem te bepalen zijn in mei pilots met slim alarmeren gestart bij de brandweerposten Akkrum, Sneek, Franeker, Drachten, Langweer, Grou, Damwoude en Wolvega. Uit de eerste ervaringen blijkt dat het wenselijk is de pilots langer door te laten lopen tot februari 2020. Zo ontstaat er meer gelegenheid voor het testen van de koppeling tussen het systeem en Meldkamer Noord-Nederland en om inzicht te krijgen in het effect op de responstijd.

Naast bruikbaarheid en terugdringen responstijd vormen de kosten een belangrijk punt van inzicht. Binnen de huidige begroting van de brandweer zijn op dit moment onvoldoende middelen beschikbaar om alle vrijwilligers te voorzien van een slimme pieper en een bijbehorende roosterapplicatie. De uitkomsten van de pilots en de financiële consequenties worden in 2020 gedeeld met het bestuur.

Vanuit het speerpunt 'Samen aantoonbaar Paraat' zijn we in gesprek met onze ploegleiders over de paraatheid en over paraatheidsproblematiek. Met name overdag is het soms lastig om voldoende bezetting te realiseren. Om de paraatheid 24/7 te borgen, werken we samen in onze netwerkorganisatie en ontstaan er mooie innovatieve oplossingen. Tijdens twee 'paraatheidsavonden' gaan we in het najaar deze initiatieven met elkaar delen, nadenken over nieuwe oplossingen en organisatievormen.

Bluswatervoorziening

In juni 2019 heeft de Bestuurscommissie Veiligheid de rapportage Fjoer en Wetter besproken. Daarmee is kennisgenomen van de bestaande situatie waarbij, gelet op het vastgestelde normenkader, sprake is van een robuust kwaliteitsniveau voor bluswatervoorziening. Om restrisico's terug te dringen wordt ingezet op verbetering binnen de bestaande budgettaire risico's. De te nemen maatregelen zijn beschreven in het vastgestelde actieprogramma. De uitvoering start in september. De sleutelactoren zoals gemeenten, Wetterskip Fryslân, Vitens, LTO Noord en natuurbeheerders (TBO'S) zijn hierbij betrokken.

Natuurbrandbestrijding

Brandweer Fryslân werkt intensief samen met natuurbeheerpartners om de gebiedsgerichte aanpak in meer natuurgebieden te borgen. Voor de natuurgebieden Terschelling, Alde Feanen en het Fochteloërveen is er inmiddels een vastgestelde Risico Index Natuurbranden (RIN). Op dit moment wordt er specifieke aandacht besteed aan het Drents-Friese Wold en Ameland en wordt er samengewerkt om te komen tot een maatregelenmatrix. Later dit jaar volgen de RIN-gebieden Ryster Bos en Ameland.

Daarnaast werkt Brandweer Fryslân aan het verder uitwerken en borgen van de repressieve aanpak voor natuurbrandbestrijding door middel van het vaststellen van de visie op natuurbrandbestrijding. Met deze visie wordt tevens duidelijk of de financiële consequenties passen binnen de huidige begroting van de brandweer of dat er mogelijk niet voldoende middelen beschikbaar zijn. Het bestuur wordt hierover geïnformeerd.

Vakbekwaamheidsnorm

Vanaf 1 januari 2018 hebben alle 65 brandweerposten hun oefenprogramma vormgegeven volgens een uniform oefenprogramma. Het oefenprogramma is met en voor vrijwilligers opgesteld en het resultaat van een intensief project. De oefenprogramma's kennen een tijdsduur van 1,5 jaar, waarvan de eerste cyclus eindigde op 31 juni 2019. Er vonden in deze periode in totaal 2800 ploegoefeningen plaats. Toewerkend naar een aantoonbare vakbekwaamheid is tijdens deze periode ook de gemiddelde aanwezigheid bij ploegoefeningen in kaart gebracht. Het regio-brede gemiddelde voor aanwezigheid bij ploegoefeningen ligt op 78%. Een heel positief resultaat dat het repressieve personeel motiveert om te investeren in hun eigen en elkaars vakbekwaamheid.

4. Investeringskredieten

Investeringskredieten	1 ^e begrotingswijziging	2 ^e bestuursrapportage	Verklaring mutatie
Wifi	35.000	35.000	
Reshuffling teams 1e & 2e etage HTW	30.000	30.000	
Plan gezonde voeding/nieuwe pantry's	35.000	-	Plan vindt geen doorgang in '19.
Hardware incl. office kazernes	37.275	37.275	
Smartphones	120.000	120.000	
Nieuwe werkplek	325.000	325.000	
Infrastructuur	10.000	10.000	
Audiovisuele middelen	24.000	24.000	
Koppelingen	30.000	30.000	
Werkplekmeubilair, bureaus en stoelen	340.000	260.000	In afwachting van de lopende Europese aanbesteding kon er niet besteld worden begin '19
AFAS-ontwikkelingen / E-HRM	50.000	50.000	
Organisatie	1.036.275	921.275	
JGZ, herinrichtingskosten	100.000	100.000	
Roostersysteem invalpool	25.000	25.000	
Laptop screeners	10.000	10.000	
GGD	135.000	135.000	
Verbouw diverse locatie	1.751.500	780.945	Verbouw kazerne Damwoude en deel legionella aanpassingen in '20.
Grond	525.000	330.794	Grond Oudega naar '20.
Nieuwbouw	2.832.850	1.179.946	Verwachte oplevering van de kazerne in Harlingen '20 in plaats van '19.
Centrale inbraak- en brandalarmering	142.000	-	Doorgeschoven naar '20.
Redvoertuigen	1.590.390	1.528.411	
Hulpverleningsvoertuigen	1.872.001	-	Ingebruikname in '20.
Tankautospuiten	4.227.000	4.227.000	
Haakarmvoertuigen	601.695	583.061	
Personeel/materiaalwagen	2.005.500	1.348.500	
Dienstauto's	343.380	277.535	Drie piketauto's in plaats van vier.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	274.153	329.000	
Overige diverse kavels	1.780.106	976.171	Splitsing naar vaartuig en ORT voertuig
Vaartuig		145.416	Splitsing vanuit overige kavels
ORT voertuig		614.574	Splitsing vanuit overige kavels
Brandweer	17.945.575	12.321.353	
Totaal investeringskredieten	19.116.850	13.377.628	